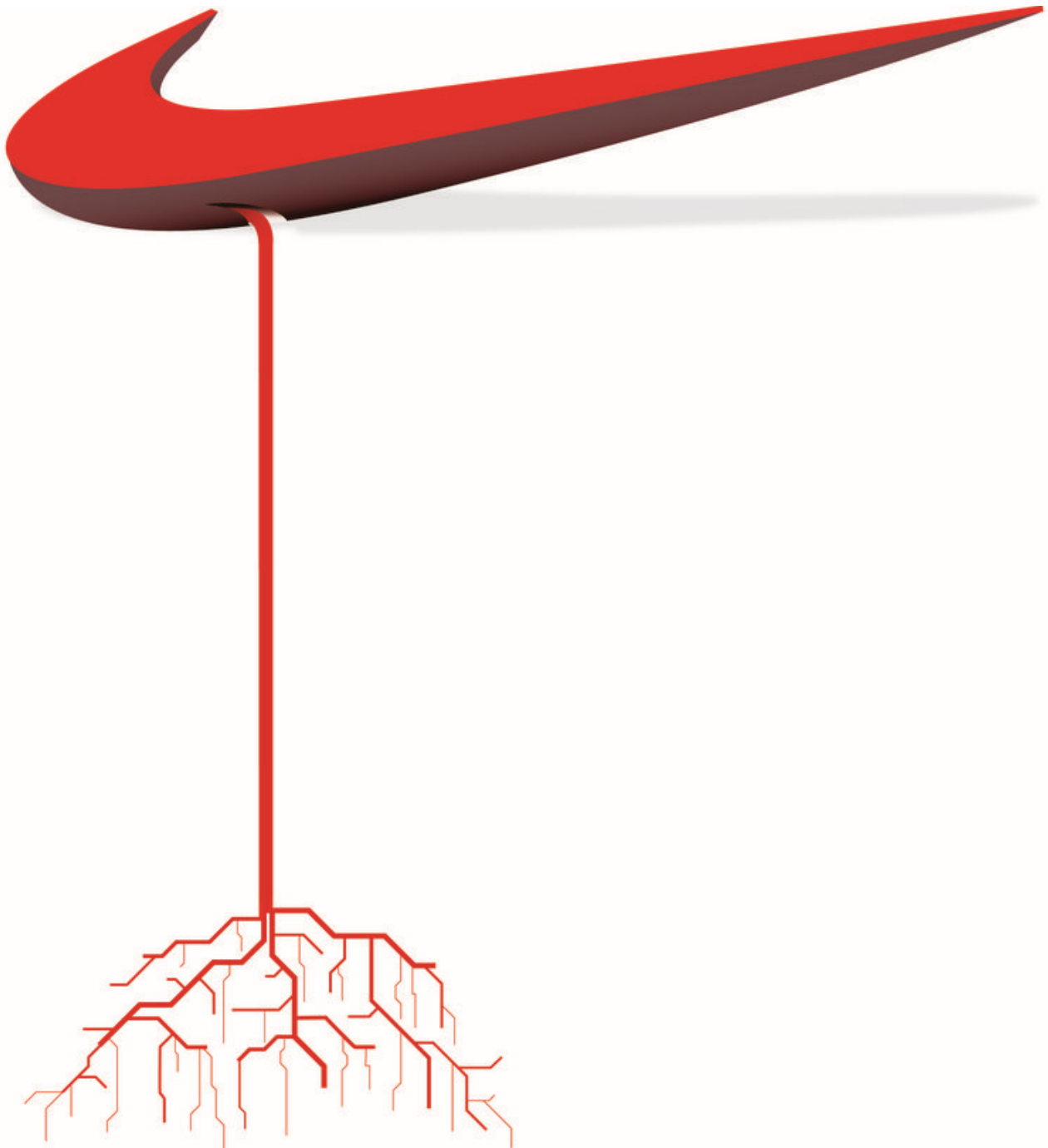

Waar je je Nike's ook koopt, de kassa rinkelt in Holland

HOME

Jan Kleinnijenhuis en Karlijn Kuijpers – 22:00, 6 november 2017

Vergeet Bermuda, ga naar Nederland. Nike deed het in 2014, blijkt uit de Paradise Papers. Om te profiteren van een unieke fiscale constructie, en de politieke onwil om die af te schaffen.

Nike is a growth company - is de slogan die het Amerikaanse schoenen- en kledingconcern de laatste jaren gebruikt in jaarverslagen en rapportages voor beleggers. En dat klopt. Wie kijkt naar de omzetcijfers van het concern, kan niet ontkennen dat Nike flink aan de weg timmert. In het boekjaar 2006/2007 weet het bedrijf wereldwijd voor bijna 16,3 miljard dollar aan producten met het bekende logo te verkopen. Tien jaar later is dat meer dan verdubbeld tot 34,4 miljard dollar. Met de nettowinst gaat het nog veel beter. Die verdrievoudigt bijna van 1,49 miljard dollar tien jaar geleden tot 4,24 miljard dollar in het laatste jaarverslag.

Maar echt spectaculair stijgt het bedrag dat Nike offshore heeft staan, ofwel buiten het bereik van de Amerikaanse belastingdienst. De 535 miljoen dollar die het bedrijf in 2006 nog weghoudt van de fiscus, explodeert tot 12,2 miljard dollar nu. Dat geld is daar - met goedkeuring van de Nederlandse Belastingdienst - via Nederland naar toegebracht.

Over de deal die ten grondslag ligt aan dat ongekende wegsluizen van winsten, is maar weinig bekend. Zowel de Nederlandse Belastingdienst als Nike zelf wil er niets over zeggen. De Belastingdienst beroept zich daarbij op zijn geheimhoudingsplicht: “Op grond van artikel 67 van de Algemene Wet Rijksbelastingen mag de Belastingdienst geen mededelingen doen over individuele belastingplichtigen”, aldus de fiscus.

In antwoord op vragen die Nike kreeg voorgelegd via journalistencollectief ICIJ, waarvan Trouw deel uitmaakt, zegt het bedrijf: “Nike voldoet volledig

velledig afgestemd zijn op hoe we onze activiteiten, de investeringen die we doen en de banen die we creëren, organiseren.”

Trouw

INLOGGEN

De vraag of dit type afspraken met bedrijven eigenlijk wel door de beugel kan, is al bijna twintig jaar niet gesteld

Jan Vleggeert, universitair hoofddocent belastingrecht

Deal

In 2006 is Nike een stuk spraakzamer over de deal met Nederland. Op 20 december van dat jaar stelt het bedrijf dat het kort daarvoor ‘een nieuw belastingakkoord heeft gesloten met de Nederlandse regering’. Nike-bestuurders tonen zich in hun nopjes met de gemaakte afspraak, die tot 2015 geldig zal zijn. In een toelichting op de resultaten spreken zij over “een groot voordeel van een gunstiger belastingakkoord voor de lange termijn in Europa”. Nike berekent dat de nettowinst direct met 11 procent is gestegen, alleen als gevolg van de deal met de Nederlandse Belastingdienst.

Dit type afspraken met multinationals is de laatste jaren steeds meer onder vuur komen liggen. In plaats van erover op te scheppen richting beleggers, zoals Nike in 2006, lopen bedrijven tegenwoordig liever niet meer te koop met dergelijke deals. Net zo min als overheden openheid verschaffen.

Luxemburg krijgt eind 2014 zware kritiek na de onthulling van enkele honderden belastingafspraken met grote bedrijven, waardoor zij wereldwijd de belasting kunnen ontwijken. Publicaties over deze afspraken - de zogeheten LuxLeaks - geven het al lopende debat over belastingontwijking door bedrijven een enorme impuls.

Ook in Nederland wordt het debat over de belastingafspraken met bedrijven volop gevoerd. Dit voorjaar ontstaat er ophef als er een intern stuk van het

staatssecretaris Wiebes waarschuwen voor de schadelijke gevolgen van veel afspraken die Nederland maakt. Wiebes geeft desondanks toestemming de deals te blijven maken.

Volgens Jan Vleggeert, universitair hoofddocent belastingrecht aan de Universiteit Leiden, houdt Nederland de boot zoveel mogelijk af waar het gaat om tegengaan van belastingontwijking. Verplichte maatregelen binnen EU-verband worden wel doorgevoerd, maar de basishouding verandert niet wezenlijk, zegt hij. “We komen internationaal steeds meer onder druk te staan om een einde te maken aan belastingontwijking via Nederland. Maar er is altijd brede politieke steun geweest voor het Nederlandse beleid om investeringen aan te trekken door middel van het faciliteren van belastingontwijking.” En die steun is er nog steeds, stelt Vleggeert. “De vraag of dit type afspraken met bedrijven eigenlijk wel door de beugel kan, is al bijna twintig jaar niet gesteld.”

T-shirts die verkocht worden in België, schoenen in Zweden, voetballen in Australië - in Hilversum rinkelt de kassa

---

Die twintig jaar is bijna vrijwel exact de periode dat Nike zijn activiteiten in Nederland heeft ondergebracht. “Het Europese hoofdkantoor van Nike is sinds 1999 gevestigd in Nederland. Het heeft meer dan 2500 mensen in dienst die Nike-activiteiten in meer dan 75 landen onderhouden”, zegt een woordvoerder in reactie op vragen van ICIJ. Europa wordt nogal ruim geïnterpreteerd: vrijwel alle landen buiten de Verenigde Staten vallen onder de holding die Nike in Nederland heeft opgericht.

Dat heeft tot gevolg dat vrijwel alle verkopen van Nike buiten de Verenigde Staten via Nederland lopen. T-shirts die verkocht worden in België, schoenen in Zweden, voetballen in Australië - in Hilversum rinkelt de kassa. Op bonnetjes van de verkopen staat geen lokale verkoper, maar Nike Retail B.V. De omzet van de Nederlandse vennootschappen loopt jaarlijks op tot miljarden.

Afgezien van de werkgelegenheid schieten ook onze zuiderburen niet veel op met de aanwezigheid van Nike

---

Laakdal

In het land waar de verkopen daadwerkelijk plaatsvinden, blijft maar weinig achter. Vanuit Nederland wordt er een vergoeding betaald voor de lokale kosten, zoals winkelhuur, personeel, etc. Zo boekt Nike in Duitsland in 2014 naar eigen zeggen een omzet van een kleine 75 miljoen euro. Daarover draagt het 3 miljoen euro aan winstbelasting af. De werkelijke omzet van Nike in Duitsland wil het bedrijf niet geven, maar journalisten van Süddeutsche Zeitung die onderdeel uitmaken van het onderzoeksteam horen dat het om minimaal 600 miljoen euro zou gaan. Voor andere landen is het niet anders. De producten die Nike rechtstreeks, dus in eigen winkels, verkoopt worden geboekt onder de Nederlandse Nike Retail B.V. Bestellingen via de website idem dito. En onafhankelijke verkopers die Nike-producten in de winkel hebben liggen, kopen die in via Nederland. Alles is erop gericht om het inkomen in Nederland te laten neerslaan.

Dat is extra bijzonder als je bedenkt dat er in Nederland geen schoen, shirt of tennisbal van Nike passeert. Het distributiecentrum van Nike, waar alle orders verstuurd worden, staat namelijk in België. Daar werken meer dan

2500 mensen op vier verschillende locaties, die samen meer dan een miljard orders per jaar afhandelen. Afgezien van de werkgelegenheid schieten ook onze zuiderburen niet veel op met de aanwezigheid van Nike. Hoewel alle spullen via het dorpje Laakdal passeren, boekt Nike in België een kleine, stabiele winst. Die bestaat simpelweg uit een percentage (3,5 procent) van alle kosten die Nike in België maakt. Dat is de deal die Nike met de Belgische fiscus heeft gesloten, zo blijkt uit een vermelding in het jaarverslag van de Nederlandse holding.

Wordt de internationale winst van Nike in Nederland dan belast?

Nauwelijks, zo blijkt uit jaarverslagen van de twee belangrijkste vennootschappen van het concern. Nike noteert weliswaar een forse winst als gevolg van de verkopen die allemaal via Nederland lopen, maar die wordt direct weer afgeroomd. Het concern betaalt jaarlijks grote bedragen aan zogeheten royalties - vergoedingen voor merkrecht en patenten - aan andere entiteiten van Nike. Die royalties zijn in Nederland aftrekbaar voor de winstbelasting, waardoor Nike per saldo ook hier relatief weinig belasting betaalt.

Royaltybetaling

Het is die royaltybetaling die Nederland voor Nike zo interessant maakt. Het lijkt erop dat Nike net als andere Amerikaanse multinationals Nederland gebruikt om belasting te besparen, zegt ook Jan Vleggeert, die op verzoek van Trouw naar de structuur van het bedrijf heeft gekeken. “Het centraliseren van de verkopen in één land is een min of meer gangbare praktijk voor multinationals. Maar Nederland heeft voor Amerikaanse multinationals een unieke mogelijkheid om de winst daarna ook weer weg te sluizen. De combinatie van die twee systemen in Nederland leidt tot weinig of geen belasting.”

Dat valt ook op te maken uit het Amerikaanse jaarverslag van Nike, waar een toelichting wordt gegeven op de 12,2 miljard dollar die het concern

buiten de VS heeft geparkeerd. Als dat geld wordt teruggehaald naar de VS, moet Nike daarover nog 4,1 miljard dollar aan belasting betalen, schrijft het zelf. Het belastingtarief in de VS is 35 procent, maar betaalde belastingen in het buitenland mogen daarop in mindering worden gebracht.

Dan valt de volgende rekensom te maken: aangezien er normaal over 12,2 miljard 4,27 miljard dollar zou moeten worden betaald en Nike zelf uitkomt op 4,1 miljard, mag het bedrijf kennelijk 0,17 miljard aftrekken aan elders geheven belastingen. Dat zou neerkomen op 1,39 procent aan belastingen, waarvan de heffing in Nederland dus nog weer een deel is. Tot 2014 sluist Nike de Nederlandse winst weg naar brievenbusmaatschappijen op belastingparadijs Bermuda, zo blijkt onder andere uit rechtbankstukken uit de Verenigde Staten. In 2010, 2011 en 2012 komt daar jaarlijks ruim een miljard dollar binnen vanuit Nederland. De Amerikaanse fiscus klaagt Nike aan vanwege de Bermudaroute, maar verliest die zaak uiteindelijk begin dit jaar.

Al lang voordat die zaak is beslist, gooit Nike zelf zijn structuur op de schop. In 2014 neemt het afscheid van Bermuda, blijkt uit correspondentie en documenten die te vinden zijn in het archief van juridisch dienstverlener Appleby. Appleby was de beheerder van de brievenbusfirma's op Bermuda, en geeft advies als Nike zijn structuur omgooit. De precieze reden van wijziging is niet bekend, maar zij komt precies op het moment dat de oorspronkelijke belastingafspraken die Nike in 2006 met Nederland sloot, op zijn einde begint te lopen.

Uit de Paradise Papers blijkt dat Nike Bermuda op dat moment verruilt voor een volledig Nederlandse constructie, zoals zoveel Amerikaanse multinationals in die periode doen. De betalingen vanuit de Nederlandse bv's van Nike gaan in plaats van naar Bermuda voortaan naar

een ~~com~~manditaire vennootschappen (CV's) die het bedrijf opzet. Dat zijn INLOGGEN
partnerschappen naar Nederlands recht, maar geen bedrijven. Nederland
belast ze niet, terwijl de Amerikaanse belastingdienst ervan uitgaat dat
Nederland dat wel doet.

Die tegenstrijdigheid ontgaat Amerikaanse multinationals niet. Volgens
gegevens van lobbyclub American Chamber of Commerce - de
belangenbehartiger van het Amerikaanse bedrijfsleven in Nederland -
gebruikt 80 procent van de in Nederland gevestigde Amerikaanse bedrijven
deze zogeheten CV/BV-structuur. Onder druk van de Europese Unie heeft
Nederland begin dit jaar moeten toezeggen dat het per 2020 stopt met het
onbelast doorlaten van winsten via CV's. Dat ging niet zonder slag of stoot.
Toenmalig minister Dijsselbloem drong aan op uitstel - mede op aandringen
van lobbygroep American Chamber of Commerce, zo blijkt uit interne
stukken van het ministerie.

Staatssteun

Daarmee is de kous nog niet af, zegt Vleggeert van de Universiteit Leiden.
Volgens hem heeft Nederland jarenlang Amerikaanse multinationals
oneigenlijk voordeel gegeven. Dat komt volgens hem neer op staatssteun,
zoals eerder werd vastgesteld bij Apple in Ierland, of Starbucks in
Nederland. "Daar komt bij dat de structuren ook aan te passen zijn op de
nieuwe Europese regels", zegt Vleggeert. Bedrijven kunnen afscheid nemen
van de CV, en er iets anders voor in de plaats zetten. Of ze kiezen voor een
nieuwe ontwijking, toegepast op de nieuwe regelgeving. "Het is dus maar de
vraag of bedrijven voortaan belasting gaan betalen over hun winst."

Het einde van Nederland als grootschalige doorvoerhaven voor buitenlandse
winsten is volgens Vleggeert nog niet in zicht. Uit interne stukken van
financiën die hij boven tafel wist te halen, blijkt dat het ministerie van

“Dat typeert de Nederlandse houding”, zegt de docent. “De vraag of je dit type afspraken met bedrijven wel moet willen maken, wordt nog altijd niet gesteld. In plaats daarvan zie je een ministerie dat zelf op zoek gaat naar nieuwe manieren om Nederland aantrekkelijk te houden als land om belasting te ontwijken.”

‘Over individuele belastingplichtigen mag de Belastingdienst geen mededelingen doen’

Reactie ministerie van financiën

Het ministerie van financiën gaat niet in op vragen over de manier waarop Nike zijn belastingzaken via Nederland heeft geregeld. “Over individuele belastingplichtigen mag de Belastingdienst op grond van artikel 67 van de Algemene Wet Rijksbelastingen geen mededelingen doen”, aldus het ministerie in antwoord op vragen van Trouw en andere leden van het consortium van onderzoeksjournalisten ICIJ.

Volgens Financiën kan het gebruik van de door Nike gebruikte CV/BV-structuur ‘in grensoverschrijdende situaties (...) worden geduid als internationale belastingontwijking’. “Internationale belastingontwijking is niet toe te rekenen aan het belastingstelsel van één land”, voegt het daaraan toe. “Juist daarom is een mondiale of Europese aanpak essentieel om belastingontwijking tegen te gaan. In het kader van deze mondiale en Europese strijd tegen belastingontwijking zijn de laatste jaren in steeds hoger tempo internationale maatregelen getroffen, zoals antimisbruikwetgeving en maatregelen om transparantie te vergroten.”

Financiën stelt dat een nieuwe Europese richtlijn tegen belastingontwijking vanaf 2020 een einde maakt aan de aantrekkelijkheid van de CV/BV-

Trouw

INLOGGEN

structuur. Volgend jaar wordt er een wetsvoorstel voorgelegd waarop partijen kunnen reageren, vanaf 2020 moet de wet in werking gaan.

Toenmalig minister Dijsselbloem vroeg begin dit jaar nog tevergeefs voor uitstel van die richtlijn tot 2024, omdat er duizenden banen verloren dreigen te gaan als gevolg van de maatregel. Op de vraag of het ministerie daar nog altijd voor vreest, verwijst een woordvoerder naar de oorspronkelijke beoordeling van de richtlijn door de regering, een jaar geleden.

“In totaal zijn er 77.600 banen bij Amerikaanse bedrijven in Nederland, bij wie de CV/BV-structuur een rol heeft gespeeld bij de keuze voor Nederland”, aldus het toenmalige kabinet. “Een belangrijk deel van deze bedrijven maakt heden gebruik van de CV/BV-structuur. Voor de bedrijven die gebruik maken van de structuur betekent het wegvallen van de voordelen van deze structuur dat Nederland relatief minder aantrekkelijk wordt als vestigingsplaats voor Amerikaanse multinationals. Doordat Nederland als vestigingsplaats voor Amerikaanse bedrijven minder aantrekkelijk wordt, kunnen er zonder gelijktijdige aanpassing van de tarieven op korte termijn banen verdwijnen doordat bedrijven hun centrale functies (hoofdkantoren) kunnen verplaatsen (...).”

Op de vraag of Nederland met de structuur meewerkt aan het eroderen van de belastingen in andere landen, en of bedrijven daarmee oneigenlijk of zelfs illegaal bevoordeeld zijn, stelt Financiën: “De Nederlandse Belastingdienst oordeelt over de Nederlandse fiscale positie en niet over de fiscale behandeling door het buitenland. Het is aan het buitenland om te heffen waarover zij mogen heffen op basis van de nationale wet- en regelgeving. De internationale initiatieven om informatie uit te wisselen, helpen daarbij om Belastingdiensten in staat te stellen de juiste aanslag vast te stellen.”

Wilt u de reacties op dit artikel lezen? Registreer u [hier](#) voor een proefperiode van twee maanden.

UITGELICHT | NET BINNEN

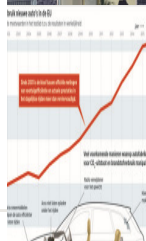

Meer kinderen belanden in gesloten zorginstelling

SAMENLEVING

Jonge gezinnen verlaten de hoofdstad steeds vaker

Auto's verbruiken op de weg veel meer brandstof dan reclamefolder meldt

Trudeau als Superman? Een kruising tussen Ebenezer Scrooge en Oom Dagobert past beter

OPINIE

Islamoloog Ramadan opnieuw beschuldigd van seksueel misbruik

Achter de schermen is dans om opvolging Dijsselbloem begonnen

DEMOCRATIE

[OVER ONS](#)

[ABONNEREN](#)

[AUTEURSRECHT](#)

[PRIVACY](#)

[KLANTENSERVICE](#)

deVerdieping
Trouw

[Volg ons](#)

[Trouw Apps](#)

© 2017 de Persgroep Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden

De Persgroep Nederland is onder andere uitgever van het [AD](#), [de Volkskrant](#), [het Parool](#) en [Trouw](#)